

Vereniging voor katholiek
en christelijk onderwijs

Fusie-effectrapportage

Behorende bij de fusie tussen het Porta Mosana
College en het Sint-Maartenscollege Maastricht

Verus
Mark Buck

19 maart 2019

Inhoudsopgave

1. Beoogde fusie en aanleiding voor fusie	3
1.1 Beoogde fusie en fusieproces	3
1.2 Tijdsbestek	3
1.3 Motieven voor de fusie	3
1.4 Alternatieven voor de fusie	3
1.5 Te bereiken (gekwantificeerde) doelen van de fusie	4
2. Communicatie over de fusie	5
2.1 Betrokkenheid MR's	5
2.2 Betrokkenheid Raad van Toezicht	5
2.3 Betrokkenheid personeel, ouders en leerlingen	5
2.4 Betrokkenheid externe belanghebbenden	5
3. Gevolgen voor personeel, ouders en leerlingen en borging van de menselijke maat	6
3.1 Omvang en organisatie van de rechtspersoon na fusie	6
3.2 Gevolgen van de fusie voor de overzichtelijkheid op locatieniveau	6
3.3 Gevolgen van de fusie voor de betrokkenheid van personeel, leerlingen en ouders	6
3.4 Medezeggenschap	6
3.5 Gevolgen voor voorzieningen	6
3.6 Gevolgen voor de arbeidsvoorwaarden en personeelsbeleid	6
4. Effecten van de fusie op keuzevrijheid, diversiteit en bereikbaarheid	8
4.1 Effecten van de fusie op de keuzevrijheid	8
4.2 Effecten van de fusie op diversiteit	8
4.3 Effecten van de fusie op spreiding van onderwijsvoorzieningen in de regio	8
5. Kosten en baten van de fusie	9
5.1 Financiële kosten en baten	9
5.2 Financiële risico's	9
5.3 Niet-financiële kosten en baten	9
6. Evaluatie van de fusie	10
7. Advies gemeenten	11
Gemeente Maastricht	11
Gemeente Eijsden-Margraten	11

1. Beoogde fusie en aanleiding voor fusie

1.1 Beoogde fusie en fusieproces

Beoogd is een scholenfusie tot stand te brengen tussen het Porta Mosana College en het Sint-Maartenscollege. Beide scholen zijn gevestigd in Maastricht en ressorteren onder de Stichting Limburgs Voortgezet Onderwijs (vanaf hier: LVO).

1.2 Tijdsbestek

Beide scholen kennen elkaar goed en hebben in de afgelopen jaren ook op verschillende wijzen samengewerkt in het kader van het plan Onderwijs Ontwikkeling op Maat (OOM) van 2012. Na diverse gebeurtenissen in de Maastrichtse context heeft LVO in april 2017 in samenspraak met het College van B&W van Maastricht een stuurgroep in het leven geroepen om een Masterplan uit te werken dat zorgdraagt voor een levensvatbaar en robuust onderwijsaanbod in Maastricht. Dit Masterplan is begin 2018 gepresenteerd. Onderdeel van het Masterplan was een herschikking van de scholen binnen LVO Maastricht, waarbij gekomen wordt tot een drietal brede scholengemeenschappen in Maastricht. Teneinde hiertoe te komen is het voornemen dat het Porta Mosana College en Sint-Maartenscollege fuseren tot één scholengemeenschap die het oosten van Maastricht voorziet van kwalitatief onderwijs.

Hiertoe is na de zomer een stuurgroep in het leven geroepen, onder begeleiding van Verus, vereniging voor katholiek en christelijk onderwijs. In deze stuurgroep hebben zitting: de voorzitter van de Centrale Directie van LVO Maastricht, een projectsecretaris en de locatieleiders van het Porta Mosana College, het Sint-Maartenscollege en VMBO Maastricht (een samenwerking van beide scholen in het vmbo-domein).

Sinds oktober 2018 is er door vier werkgroepen (Onderwijs, Identiteit & Denominatie, Personeel en Financiën) veel werk verricht in het kader van een onderzoek naar de fusie tussen beide scholen. De beoogde fusiedatum is 1 augustus 2020.

1.3 Motieven voor de fusie

De belangrijkste motieven voor een herinrichting van het voortgezet onderwijs in Maastricht (waar de scholenfusie onderdeel van uitmaakt) zijn:

- De ontgroening/krimp en de financiële tekorten die daaruit zijn ontstaan,
- Daardoor stilstand in het faciliteren van onderwijsvernieuwing en geen onderwijsvisie voor het gehele vo in Maastricht,
- Leegstand en achterstallig onderhoud in gebouwen,
- Onduidelijkheid bij ouders over wat er nu voor hun kinderen gaat gebeuren en als gevolg daarvan onvrede en weglek van een deel van de leerlingen naar scholen buiten Maastricht,
- Te weinig vertrouwen bij stakeholders dat het vigerende OOM-plan bijdraagt aan een duurzame oplossing

Met de nieuwe situatie van drie brede scholengemeenschappen (waaronder de scholengemeenschap in Maastricht-Oost) zou aan deze motieven tegemoet gekomen worden.

1.4 Alternatieven voor de fusie

Alle scholen voor voortgezet onderwijs in Maastricht ressorteren onder LVO. Samenwerking tussen de voornoemde scholen (die beide in Maastricht-Oost actief zijn) ligt daarbij het meest voor de hand in het kader van het Masterplan. Fusie tussen andere scholen in het Maastrichtse ligt om allerlei redenen (geografisch, onderwijskundige aansluiting) minder voor de hand.

Een andere optie is ook altijd het 0-scenario; wat als we niets doen (en dus de scholen laten voortbestaan zoals ze nu bestaan)? Onderzoek uit het Masterplan en uit het voorliggende traject laat zien dat nietsdoen geen optie is. De krimp zet onverminderd door én de financiële situatie van beide scholen is onvoldoende stabiel om op middellange termijn nog een kwalitatief onderwijsaanbod te garanderen.

1.5 Te bereiken (gekwantificeerde) doelen van de fusie

Beoogd is met deze fusie te komen tot één scholengemeenschap in Maastricht-Oost met:

- Een breed onderwijsaanbod
- Voldoende financiële middelen voor kwalitatief en innovatief onderwijs
- Een aantrekkelijk klimaat voor leerlingen en personeel
- Huisvesting die voldoet aan de vragen van deze tijd
- Voldoende positie om nieuwe leerlingen te werven en om robuust te opereren in een situatie van demografische krimp/ontgroening in de regio

2. Communicatie over de fusie

2.1 Betrokkenheid MR's

De Medezeggenschapsraden (MR's) zijn vanaf het begin betrokken geweest bij het gehele proces. Zowel in het Masterplanproces als in de uiteindelijke voorgenomen besluitvorming over het Masterplan is de MR's op diverse momenten gevraagd om advies/instemming conform Wms. Het Masterplan "Onderwijs is van ons allemaal" werd 31 januari 2018 aangeboden aan de MR's. Alle MR's hebben in juni/juli 2018 ingestemd met het voorstel om twee scenario's verder te onderzoeken. Eind augustus 2018 nam het College van Bestuur een voorgenomen besluit over het eindscenario, inclusief een voorstel tot verbreding van het onderwijsaanbod voor de instromende brugklassers voor het schooljaar 2019-2020. De MR's van LVO Maastricht zijn daar in november 2018 – op hoofdlijnen – mee akkoord gegaan. Op basis van dit traject is gestart met het onderzoek naar een mogelijke fusie tussen het Porta Mosana College en het Sint-Maartenscollege.

De MR's zijn nauw betrokken geweest bij het onderzoek dat thans verricht is naar mogelijke fusie tussen beide scholen. Daarnaast zijn de volgende zaken in gezamenlijkheid verricht:

- De MR's zijn gedurende het proces geïnformeerd over de voortgang in de Stuurgroep
- De MR's zijn uitgenodigd voor een aparte consultatie om van gedachten te wisselen over (de gevolgen van) de concept-eindrapportage
- De uiteindelijke FER is conform Wms voorgelegd aan beide MR's ter instemming.

2.2 Betrokkenheid Raad van Toezicht

De onderwijssituatie in Maastricht heeft gedurende het afgelopen jaar de hoogste prioriteit gehad voor de Raad van Toezicht van LVO. Dit betekent ook dat er over het Masterplan, de scenario's, het onderzoek en de uiteindelijk resultaten van het onderzoek overleg heeft plaatsgevonden tussen College van Bestuur en Raad van Toezicht. Ook is het uiteindelijk voorgenomen besluit tot fusie (alsmede deze FER) aan hen voorgelegd op 9 april 2019, met het verzoek tot goedkeuring van het voorgenomen besluit van het College van Bestuur, conform de statuten van stichting LVO, artikel 12, lid c.

2.3 Betrokkenheid personeel, ouders en leerlingen

Van belang is dat het fusieproces onderdeel is van een veel groter proces in het kader van het Masterplan en verdere onderwijsontwikkelingen in het Maastrichtse. In dat licht hebben er verschillende overlegmomenten plaatsgevonden voor personeel en ouders, waarbinnen ook het fusieonderzoek een plek heeft gekregen. Daarnaast is bewust aan personeelsleden van de betrokken scholen gevraagd te participeren in de verschillende werkgroepen, zodat ook hun inbreng geborgd is in het proces.

Daarnaast is er een communicatieteam drukdoende geweest met het verzorgen van de communicatie (intern en extern) rondom dit traject. Dit heeft onder andere geleid tot een achttal nieuwsbrieven over de voortgang van het proces die breed binnen LVO Maastricht zijn gedeeld.

2.4 Betrokkenheid externe belanghebbenden

Belangrijkste overlegpartner (naast bovengenoemde gremia) is de gemeente Maastricht. LVO Maastricht werkt nauw samen met de gemeente (zowel op ambtelijk niveau, met het College van B&W als met de gemeenteraad) om de voortgang van het Masterplan te monitoren. Deze samenwerking wordt als plezierig en constructief ervaren.

3. Gevolgen voor personeel, ouders en leerlingen en borging van de menselijke maat

3.1 Omvang en organisatie van de rechtspersoon na fusie

De fusie tussen beide scholen zal leiden tot één brede scholengemeenschap met ongeveer 3800 leerlingen. (Op teldatum 1 oktober 2018 had het Porta Mosana College 2203 leerlingen en het Sint-Maartenscollege 1672 leerlingen.)

De school zal (net als beide scholen nu) ressorteren onder Stichting LVO. De verdere bestuurlijke constructie blijft daarmee (behoudens mogelijke wijzigingen LVO-breed) gelijk aan de huidige situatie.

3.2 Gevolgen van de fusie voor de overzichtelijkheid op locatieniveau

In het eerste jaar zal de overzichtelijkheid op locatieniveau ongewijzigd blijven. Evenwel wordt er samen met de gemeente -in het kader van de onderhouds- en leegstandssituatie- gezocht naar een wijze om de huisvesting ook toekomstgericht te maken. Dit zou mogelijk kunnen leiden tot wijziging van de huisvestingssituatie, maar alles binnen het kader van de brede scholengemeenschap in het oosten van Maastricht.

3.3 Gevolgen van de fusie voor de betrokkenheid van personeel, leerlingen en ouders

Zoals eerder reeds gememoreerd is juist de inbreng van personeel, leerlingen en ouders van groot belang geweest voor de Maastrichtse vo-scholen in de afgelopen periode. Ook binnen een nieuwe scholengemeenschap moet deze inbreng geborgd blijven, middels een actieve ouder- en leerlingenraad en voldoende ruimte voor het personeel om betrokken te blijven bij het vormen van schoolbeleid. Subsidiariteit staat daarbij centraal.

3.4 Medezeggenschap

Wie spreekt over subsidiariteit, kan niet om de goede inrichting van een medezeggenschap heen. Beoogd is in de nieuwe school een MR te vormen. Deze kan aanvankelijk uit beide MR's gevormd worden (een zogeheten tijdelijke MR), die als opdracht krijgt binnen een jaar te komen met een verkiezingsreglement voor de nieuwe school. In de tussentijd zal er ongeveer een jaar (of halfjaar) een tijdelijke MR zijn, die ervoor zorgt dat er uiterlijk 1-8-2021 verkiezingen zijn. Deze tijdelijke MR wordt dus gevormd uit de bestaande MR's van PMC en SMC.

3.5 Gevolgen voor voorzieningen

Meest elementaire gevolgen bij de fusie zullen uiteindelijk gaan over de gebouwensituatie in het Maastrichtse. Daarover is op dit moment veel overleg met de gemeente Maastricht. Een concrete uitwerking van deze plannen kan echter pas volgen uit het uiteindelijke fusiebesluit, hetgeen ook inhoudt dat die gevolgen nog niet met zekerheid in kaart te brengen zijn.

3.6 Gevolgen voor de arbeidsvoorwaarden en personeelsbeleid

Net zoals dat nu het geval is op beide scholen, worden arbeidsvoorwaarden en personeelsbeleid op LVO (Maastricht)-niveau afgestemd. Wijzigingen die hierin mogelijk plaatsvinden, hebben dus autonoom van de fusie plaats en vloeien hier niet direct uit voort.

Evenwel heeft de werkgroep Personeel een aantal aanbevelingen gedaan aan de stuurgroep, die worden overgenomen en zullen worden meegenomen bij het opstellen van nieuw beleid. Het betreft hier onder andere:

- Bij de gesprekkencyclus uit te gaan van het voorwerk van het Porta Mosana College
- Het professionaliseringsplan van Porta Mosana en Sint-Maartenscollege te handhaven in het vwo-domein en voor de overige leerwegen een soortgelijk plan op te stellen
- Het herijken van het promotiebeleid
- Het niet meenemen van verzuim bij voortgangs- en functioneringsgesprekken
- Het volgen van het bestaande *Docentenprofiel LVO Maastricht (d.d. 15-6-2015)*

4. Effecten van de fusie op keuzevrijheid, diversiteit en bereikbaarheid

4.1 Effecten van de fusie op de keuzevrijheid

Met het realiseren van de scholenfusie neemt de kwantiteit van het aantal scholen in Maastricht af; twee scholen worden immers één. De scholen liggen op dit moment beide in het oosten van Maastricht en dus in het verlengde van elkaars voedingsgebied. Naast deze scholengemeenschap blijven er twee andere scholengemeenschappen in Maastricht overeind. Tegelijkertijd kan deze scholengemeenschap voorzien in een breed onderwijsaanbod, waardoor er voor ouders en leerlingen ook echt iets te kiezen is en blijft in het Maastrichtse voortgezet onderwijs.

4.2 Effecten van de fusie op diversiteit

Er ontstaat een scholengemeenschap op openbare grondslag. Evenwel wil de nieuwe scholengemeenschap tegemoetkomen aan de katholieke identiteit die het Sint-Maartenscollege op dit moment kent. Daarom is er een aantal waarborgen afgesproken met betrekking tot de denominatie, te weten:

- a. In de nieuwe scholengemeenschap wordt een commissie identiteit opgericht en ingericht die beleidsmatig en praktisch adviezen geeft aan de schoolleiding om in de school recht te doen aan de inbreng van de katholieke en andere levensbeschouwelijke tradities. Deze commissie krijgt in de nieuwe scholengemeenschap een formele status;
- b. Het uitgangspunt is dat de nieuwe scholengemeenschap voor alle leerlingen toegankelijk is, mits zij de identiteit van de nieuwe scholengemeenschap respecteren.
- c. In de nieuwe scholengemeenschap in beleid, middelen en praktijk wordt voldoende ruimte geborgd voor wat vanuit de katholieke en andere levensbeschouwelijke tradities wordt ingebracht.
- d. Levensbeschouwing krijgt als dimensie van het onderwijsaanbod en als vakgebied in de nieuwe scholengemeenschap een duidelijk herkenbare plek en wordt geborgd in het onderwijsaanbod.

Op deze manier heeft de scholenfusie een minder sterk effect op de diversiteit van het onderwijsaanbod in Maastricht.

4.3 Effecten van de fusie op spreiding van onderwijsvoorzieningen in de regio

Met de fusie tussen beide scholen zullen er kwantitatief minder scholen overblijven in de regio. Dit laat onverlet dat er nog altijd voldoende spreiding is en dat de fusie vooral zal leiden tot clustering van het bestaande aanbod in het oosten van Maastricht. Daarmee blijven er voldoende onderwijsvoorzieningen in de regio gehandhaafd.

5. Kosten en baten van de fusie

5.1 Financiële kosten en baten

De financiële kosten en baten van het onderwijs in Maastricht worden op dit moment centraal bekeken op LVO Maastricht-niveau. Evident is dat het fuseren van beide scholen leidt **tot** een robuustere financiering van deze ene school, ten opzichte van de financiering van beide scholen op dit moment. De fusie zelf brengt geen directe kosten met zich mee (anders dan incidentele kosten in het kader van procesbegeleiding en -communicatie).

5.2 Financiële risico's

De voornaamste financiële risico's zitten in de huisvestingssituatie en de onzekere leerlingenpopulatie. Het spreekt voor zich dat deze risico's zich ook zouden voordoen indien beide scholen niet zouden fuseren. Beoogd is een kostendoorberekening te maken van de huisvestingssituatie (en de gevolgen voor personele fte's) aan de hand van verschillende scenario's. Deze zijn ook gedeeld met de belangrijkste stakeholders in dit fusieproces.

5.3 Niet-financiële kosten en baten

Maastricht heeft een intensieve periode achter de rug als het gaat om (de inrichting van) het voortgezet onderwijs. De belangrijkste niet-financiële kosten en baten gaan dan ook over de energie die dit gevraagd heeft van personeel, ouders en leerlingen. In de nieuwe scholengemeenschap is het daarom van eminent belang aandacht te besteden aan de cultuur. De Werkgroep Identiteit & Denominatie heeft daartoe een aantal waardevolle aanbevelingen gedaan, die de Stuurgroep graag overneemt:

- Vanuit *gelijkwaardigheid* deelnemen aan de vorming van een nieuwe school en cultuur, dat is: iedere medewerker en school krijgt de kans om in te brengen wat van kwaliteit is (de één is niet beter of meer dan de ander).
- De vorming van de school en haar cultuur zien als een *gezamenlijke* opdracht (samen creëren)
- Van belang is dat betrokkenen zich kunnen blijven *herkennen* in dat wat wordt gedaan en ontstaat
- Betrokkenen de kans te geven om dat wat er al is in te brengen en wat het voor hen betekent (*betekenisgeving*)
- Naast duidelijkheid is vooral *veiligheid* in voorwaardelijke zin van cruciaal belang. Dat geldt voor leerlingen, maar ook voor medewerkers.
- Het is aan te bevelen om *externe begeleiding* te zoeken bij de ontwikkeling van een nieuwe cultuur. De begeleiding zou onpartijdig moeten zijn en kunnen openstaan voor dat wat er is en goed kunnen luisteren. Er komen immers verschillende culturen bij elkaar.
- Het gaat erom *dezelfde taal* te gaan gebruiken en een nieuwe, gedeelde professionele cultuur te ontwikkelen.
- Van belang is om zowel het *vertrouwen* een kans te geven om te kunnen groeien als om elkaar te kunnen *aanspreken*.

6. Evaluatie van de fusie

De term evaluatie klinkt statisch, terwijl je ook kunt kijken naar de continue ontwikkeling die een onderwijsorganisatie doormaakt. In het tot stand brengen van de gezamenlijkheid in de nieuwe scholengemeenschap is het van belang ook regelmatig tussentijds te reflecteren op de fusie; dat zal dan ook zeker onderdeel uitmaken van de bredere opdracht in de scholengemeenschap. Daarnaast zal er na een jaar (gerekend vanaf de fusiedatum) geëvalueerd worden wat de fusie heeft gebracht en welke verbeteringen nog kunnen worden doorgevoerd. Hierbij zullen Centrale Directie, locatiedirecties, medezeggenschap en College van Bestuur samen met elkaar optrekken.

7. Advies gemeenten

Gemeente Maastricht

Volgt

Gemeente Eijsden-Margraten

Volgt